

REDACTIA
Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-ril de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napofază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefracate nu se
primesc.

Perirea ta din tine...

(b.) Au trecut veacuri multe la mijloc, decând această sentință s'a rostit întâia-odă. Cuprindea în sine tabloul unei întregi stări de lucruri îngrijitoare, pentru cea mai măreață reformă nouă în viața omeniei, și sentința — tot actuală a rămas în cursul veacurilor și actuală par'că devine mai ales astăzi.

Chinuri grele și moarte a suferit marele reformator al acestei vieți; gone și moarte au îndurat apostoli de-al sei și mulți urmași ai acestora, pentru-ca drum larg și fără sfârșit să-i deschidă în mijlocul popoarelor și teren mănos și temelie de stâncă să-i asigure pe pământ, pentru toate veacurile. Sângele, ce s'a versat în servirea și promovarea acestei mari și sfinte cauze, în isvoare îmbelșugate s'a prefăcut și de viață dată or a rămas în sinul popoarelor. Căci tari și neclintiti în credința lor au fost cei-și-au versat sângele pentru dînsa.

Incetul cu incetul însă, oameni cu asemenea credință tare — s'au rărit; și spor în număr au făcut epigonii, cari gând rău și-au pus să submineze temelia operei mântuitoare.

Pentru-ce? — Scăderi să fi descoperit ei în marea operă, elădită pe principiile sublimе, date de însuși Mântuitorul? De sigur nu!

Scăderile în om sunt, și omul s'a sumețit, ear' scaderile mari și multe s'au sălășluit în sinul omului însuși. De aci rîvna inconștientă, de-a cărti împotriva operei și de-a atenta la măreția și la Maiestru dînzeeștel opere.

Dar' — să nu invinim lumea cu omenimea ei peste tot. Mântuitorul pentru omenime s'a jertfit, pentru omenime și-a întocmit opera credinței sfinte și fără seamăn în istoria religiilor din lume. Și opera lui sublimă — crescînd și progresînd a străbătut lumea până în vremuri depărtate.

Progresul acesta însă nu în aceeași proporție dorită s'a făcut, în tot cursul timpului. Scrutînd cauzele — le găsim cu prisosință, chiar acolo, unde nici umbră de ele n'ar trebui să se ivească.

Până la desbinarea împărăției romane, biserica lui Christos una și nedespartită era și era intactă opera mântuitoare. Cu desbinarea aceasta, desbinare a intrat și în sinul bisericii.

Nu cauza celei dintăiu însă a fost totodată și cauza unică și suficientă a desbinării în credință. Cauzele adevărate și sguduitoare le găsim tocmai în scaderile și în păcatele mari și multe ale capetenilor bisericii, ale papilor.

Depășind granițele vieții curate, morale și ideale, demarcate prin înfrățiturile sublime și prin pildele date de însuși întemeietorul credinței, —

papii, împreună cu cei-și-au împrejmuiat, au început să nesocotească sublimitatea și viața curată ideală a bisericii. Locul acestora începu să-l ocupe rîvna pentru mărit de șarte, dorul după putere lumească, interese materialiste, meschine și cu desevirșire incompatibile cu misiunea sfântă și ideală a bisericii lui Christos.

În chipul acesta religia creștină a început a se degrada la religie a papilor, împărăția ideală a lui Christos s'a degradat la putere lumească.

Ear aceste aparițiuni detestabile au dat naștere sumedeniei de rele, cari au invrăjbit lumea creștină și au început să sguduie stălpul de granit ai așezămintelor creștinismului.

Deodată cu mulțimea abuzurilor săvîrșite de paznicii bisericii, au început grozăvenile și orgiile înviziților iesuitismului, orgii fără seamăn în istoria lumii.

Abuzurile pornite în jos, începînd de sus dela înălțimea scaunului papal, braț de braț cu orgiile înviziției — au provocat în chip irezistibil marea desbinare nouă, reformarea, în sinul bisericii Apasului, cărmăuită de atăția papi nevrednici de înaltă lor misiune în biserica lui Christos.

O paralelă făcînd între partea apuseană și cea dela Răsărit a bisericii creștine, fără îndoială, că celei dintăiu îi revine tot odiul desbinărilor, invrăjbirii și demoralizării în viața lumii creștine.

Consultînd istoria tuturor evoluțiilor, prin cari a trecut biserica lui Christ delă desbinarea ei, în apuseană și răsăriteană, — nu vom găsi un singur moment, care să arate vr'o pășire agresivă și dujmănoasă a bisericii dela Răsărit împotriva celei dela Apus.

Nu vom găsi însă mai ales urmele de abuzuri și monstruosități, cum acestea ni-le prezintă ca săvîrșite biserica guvernată de papii Romei.

Premise și știute acestea chiar și numai în liniamentele cele mai generale, — se impune dela sine întrebarea: Pentru-ce mulțimea de vînovași dau navală asupra celor pacnici și pururea în defensivă, chiar și în chestii de credință?

Fără îndoială, că nu din convingere asupra marilor adevăruri eterne, nu mănăși de duh curat și de principii mari ale vieții morale-ideale, ci numai împinși de interese egoiste și inspirați de duhul rău și al vrăjbei, provoacă și nutresc încă și azi sufletele negre lupta detestabilă între fiil bisericii lui Christos.

Chiar astăzi, în țeri dintre cele mai culte ale continentului nostru: în Franța, în Spania, și chiar în monarchia noastră, — o luptă din cele mai îngrijitoare se poartă, parte între stat și biserica, parte între clasele celorlorași neamuri creștine.

În Franța și în Spania, chiar puterea statului a pornit lupta de exterminare împotriva clericalismului; în

Austria se propagă pe față ruperea catolicilor de către biserica Romei; în Ungaria se răboiesc fiil de același neam între olaltă pe chestia confesionalismului, unii prigonind și alții apărînd crucea, simbolul sfânt al creștinătății, și instituțiunile salutare ale societății omeniești.

Omul moral și cu sufletul neprihanit nu poate să aprobe, sub nici o condiție, năvala ce se pornește în contra așezămintelor bisericii, căci ele sînt isvorul vieții curate și al fericirii între oameni și state; ele fac chiagul armoniei și al bunei înțelegeri în societatea omeniească, și ele susțin în indivizi ca și în sinul popoarelor moralul, fără de care orice societate ar trebui să se destrame și să se prăbușească.

Nu se poate însă tolera, în același timp, nici atitudinea păcătoasă a multor paznici ai bisericii, cari prin abuzuri și prin apucături meschine țin să-și „împlinească“ misiunea, cu care i-a înzestrat biserica mântuitoare.

Dacă în sinul popoarelor mari și luminate se resimte efectul grozav al acestor aparițiuni nenorocite, — atunei la noi, popor mic și rămas înăpoca multor neamuri ce ne încunjoară, nevoile confesionale sînt un desastru, o lovitură cu incalculabile urmări pentru dezvoltarea și viitorul neamului nostru.

Estă de ce o datorie cardinală ni-se impune tuturor — presă și fruntași, teologi și mireni, — ca să punem stavilă aparițiilor primejdioase, pornite pe chestia proselitismului între fiil celor două biserici surori.

Cu o oră mai curînd să fie puși la o parte și striviți să fie toți aceia, cari propagă vrăjba și desbinarea între fiil aceluiași neam, conduși numai de scopuri negre și de interes de speculă.

Delegațiunile. Primul ministru austriac, dr. Körber, după multe zile grele ce i-a făcut parlamentul, țiriz-grăbiș — a izbit să pună la cale alegerea delegațiunii austriace, care împreună cu delegațiunea dietei din Budapesta să pună la cale afacerile comune ale monarchiei. Cele două delegațiuni au și început să discute asupra lucrărilor ce au de făcut.

Din Viena sosește știrea, că ele se vor întruni în capitala împărăției, între zilele de 15-20 Maiu, în adunare anuală, pentru a desbata și hotărî asupra afacerilor de competența lor.

Împăratul Wilhelm și agrarii. Nu de mult cancelarul imperiului german a spus în Reichstagul din Berlin, că la reînnoirea convențiilor comerciale cu celelalte țeri va ține seamă de dorințele agrarilor, de a se apăra producțiunea agricolă internă de concurența din afară, din străinătate.

Un-le ziare aduc acum știrea, că împăratul Wilhelm, primînd în audiență pe pres-dintele sfatului țerii (Reich-tag), ar fi spus că nu va subscrie nici un tarif vamal, până nu va veți parlamentul proiectul de canalizări, un proiect merit să ajute foarte mult comerțului.

Mișcările din Rusia.

(S) Pe cînd din depărtata China vin vești despre țaria grozavă a Rusiei, de invrăjbirea ei cu celelalte puteri mari cari au trimis acolo armate și s'au răboit — pentru pace; pe cînd toată lumea, la vederea celor-ce se petrec acolo, se așteaptă la un răboiu nou, la început îndepărtat, dar care i-ar aduce în urmă pe răboinicul la încăierare și aici, acasă, în Europa; și pe cînd teama cuprinde pe toți, că o întemplătoare biruință din partea Rușilor ar aduce cu sine o isbitură, o nimicire chiar a întocmirilor și statelor de azi din lume, ajungînd atotputernică Rusia și în stare de-a porunci sau de a sdrobi pe toate celelalte puteri cari s'ar pune în calea postelor ei de cuceriri, — străbat din marea împărăție a Țarului știri, cari ne aduc aminte vorba sf. Scripturi: „Peirea ta din tine Israile!“

Inspăimîntători în afară, prin mărime și număr, prin apucăturile lor de a ști suici cărările pe cari umbla așa ca eu greu să li-se dea de urmă până nu și-au ajuns un scop oarecare și până-cînd nu mai ai ce le face, Muscalii își dau și de data asta toate silințele, ca să câștige în depărtatul Orient mai mult decât toate celelalte puteri împreună.

Și pe cînd de-aci se ivește primejdia unui nou răboiu, din care Rusia se așteaptă să iese întărită, pe cînd în afară, cu politica ei externă caută să se înalțe, la temelia înasași a marelui împărații, în launtru rod deja „carii“ și amenință de a prăbuși întreagă clădirea moscovită.

Deși în marea împărăție dela Nord glasul poporului nu prea are mijloace de a se face auzit, nici în țară, nici în afară, căci absolutismul, domnia prin ordinațiuni, pune calușul în gura celor ce ar spune sau ar scrie lucruri supărătoare pentru stăpînitor, ori-cît ar fi ele de drepte și adevărate în așa fel de împrejurări, ne putem închipui, cît de puternică trebuie să fie mișcarea pornită de curînd, care mult supără pe stăpînirea rusească, — și care, așa credem noi în forma sa de pornire liberală, pentru răsturnarea absolutismului, fără îndoială își va aduce roadele sale. Căt de mare grijă face aceasta stăpînirii rusești, se vede și din fapta, că veștea ei, cu toată strictetea cu care se urmărește și pedepsește în Rusia lățirea de asemenea vești, a străbătut în toată lumea și toate ziarele se ocupă de dînsa; în același timp, pedepsele ne mai pomenite cari se dau partașilor mișcării pe cari poliția rusească pune mîna, ne dovedesc frica, groza, ce a cuprins pe cei ce în China cred a fi în stare să fie hotărîtorii, poruncitorii și cuceritorii, pe cei-ce par a fi singurii ca sunt pe cale de a pune la colț pe toate puterile mari, pe cei-ce cred că un pas desparte de stăpînirea lumii.

Este însă o vorbă, se zice adică : când vrei să scapi de primejdia din casă, îți faci lucru pe-afară.

Așa face și Rusia. Dar, că se va înălțura pe calea aceasta primejdia care-i în ființă, în casă, nu prea e de crezut, nu prea se întâmplă.

Pușcăriile și spânzurătorile și blăstêmata de Siberie multor suflete alese și generoase, multor apostoli ai libertății li-au pus capăt. Un șir întreg de tineri, aproape o generație întreagă a căzut pe mână de calai în Rusia acum vre-o trei-zece de ani, dar duhul redeșteptării, duhul chemării la libertate, duhul ridicării contra domniei absolutiste n'a perit cu ei, ci și mai amenințător se ridică astăzi contra celor ce vreau să țină în lanțuri mintea, inima și înaintarea.

Studentimea universitară este în fruntea mișcării de azi, ca și altădată, nu este însă singură, căci la spatele ei și cu ea împreună merge muncitorimea; și aproape Rusia întreagă e străbătută de un vânt care însemnează:

Deșteptare din sclăvie, libertate!

Știrile din urmă din Rusia vorbesc de lupte între armată și popor, de vărsări de sânge, de atentate, de condamnări, etc. Dar toate acestea nu pot să schimbe rosturile lucrurilor din lume, căci birui-va duhul împotriva săbiilor!

Este un adevăr firesc, că lucrurile clădite și întocmite contra dreptății, adevărului și binelui, ori-cât s'ar întemeia pe vre-o altă putere, la urmă să se prăbușească. Absolutismul, fie ca stăpânire a unui om sau a o mână de oameni, s'au chiar a unui neam asupra celuilalt, nu poate avea durată. Este firesc tot-odată, ca cel-ce se întinde peste marginile puterilor sale și fără să țină seamă de împregiurările în cari se găsește, să se iztovească zadarnic în silințele de mărire, căci cu cât se va avânta mai sus, cu atât mai rău va cădea.

Această zisă s'ar potrivi și Muscalilor, dar și șoviniștilor noștri.

Bülou și Zanardelli.

Cancelarul Germaniei, plecat să petreacă sărbătorile paștilor la Veneția, la Verona a fost întâmpinat de primul-ministru italian, Zanardelli, cu care a avut o întrevorbire mai lungă de un ceas. Întâlnirea aceasta se pune în legătură cu serbarea dela Tulon. Zanardelli putea să viziteze și ar fi și vizitat pe Bülou la Veneția, s'a grăbit însă să-l întâlnească înainte de serbările ce va da Franța în onoarea Italiei. Ziarele de câteva săptămâni vestesc deja, că la Tulon, unde se vor întâlni flotele : franceză, rusească și italiană, se va învedera că Italia se apropie de alianța-dublă, franco-rusă. În Roma e credința, că întâlnirea lui Zanardelli cu Bülou va contrabalansa demonstrația dela Tulon. O știre din Roma spune că cu ocazia revistei ce va face marinei președintele republicii franceze Loubet, Italia răspunde actului de politețe cu care a obligat-o guvernul francez cu ocaziunea morții regelui Umberto. În cât privește flota rusească, o ultimă știre spune că aceea va pleca din portul Toulon pentru timpul cât va ținea serbarea italo-franceză.

Din România.

Misiunea engleză. Duminecă, 18 Martie, v., la orele 6 seara, a sosit în Capitală misiunea (solia) britanică specială, însărcinată a notifica M. S. Regelui încetarea din viață a M. S. Reginei Victoria, și suirea pe Tron a M. S. Eduard VII, Rege al Mării Britanii și Irlandei, împărat al Indiilor.

La gară, Exc. Sa Dl Mareșal Vicomite Wolseley, șeful misiunii, care era însoțit de d-nii : Colonel de artilerie Hotham, Capitani Bacon din Marina Regală, Locotenentul din garda călare Vicomitele Castle-reagh, reprezentantul ministerului afacerilor străine, dl Robert Syngge, secretarul misiunii, și de dl colonel Wardrop atașat militar, desemnat a însoți misiunea, a fost primit de către d-nii : Locot.-colonel adjutant regal G. Georgescu și sub-locotenent Roșeti, atașaj la persoana Excelenței Sale D-lui Ambasador extraordinar, de asemenea de către delegatul ministerului afacerilor străine dl Păceleanu; de dl general E. Arion, comandantul corpului II de armată; de d-nii : E. Petrescu, prefectul poliției Capitalei, și colonel Corlătescu, comandantul piștei.

După prezentare, Excelența Sa dl Mareșal Vicomite Wolseley a luat loc, împreună cu locotenentul colonel Georgescu, în trăsură de gală, ear' ceilalți domni din misiune în alte două trăsură ale Curței, și s'au îndreptat la palatul regal, unde s'au rezervat întregeți misiuni apartamente speciale.

La orele 7^{1/2} seara, M. S. Regale a primit în audiență privată pe dl ambasador extraordinar, cu care Majestatea Lor au binevoit a Se întreține o jumătate de oră.

În urmă, Excelența Sa dl Mareșal a prezentat Suveranului și Reginei pe membrii misiunii.

La orele 8^{1/4} s'a servit prânzul, la care a avut onoare a lua parte pe lângă personalul misiunii britanice și casele civile și militare regale, în total 19 persoane.

După prânz Majestatea Lor au făcut cerc, întreținându-se în mod foarte amabil cu dl Mareșal Vicomite Wolseley și cu ceilalți membri ai misiunii până la orele 10 seara, când s'au retras în apartamentele Lor.

București 19 Martie.

Luni 19 Martie v. la orele 12 din zi Exc. Sa. D. Mareșal Vicomite Wolseley ambasador extraordinar al M. S. Eduard VII, Rege al Mării Britanii și Irlandei, împărat al Indiilor, a fost primit la palatul din Capitală, în audiența oficială, cu ceremonialul prescriș.

Exc. S. D. Mareșal vicomite Wolseley a avut onoare a remite M. S. Regelui, în prezența d-lui președinte al consiliului de miniștri și ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, scrisorile prin cari M. S. Regele Eduard VII notifică încetarea din viață a Anguste Sale Mame Regine Victoria, și suirea Sa pe Tronul Regatului-Unit al Mării Britanii și Irlandei.

După terminarea audienței oficiale, Exc. S. Ambasadorul extraordinar a fost primit de M. S. Regina.

Din străinătate.

Noul guvern sârb. Vorba fiind de revizuirea constituției sârbești, nu a lipsit o criză ministerială. Causa crizei a fost un conflict de principii între primul ministru Iovanović și ministrul Vučić. Ajungând la hotărârea coroanei în conflictul dintre cei doi miniștri, regele Alexandru a primit punctul de vedere al lui Vučić, pe care l'a și însărcinat — demisionând Iovanović — cu formarea noului cabinet, care s'a constituit astfel : Vučić, președinte și externe; P. Ve-

limirović, lucrări publice, Dragutin Stamenović, justiție; ceilalți miniștri și-au părăsit portofoliile.

După colorare politică, în cabinet sunt 4 radicali, 2 neutrali și 2 progresiști.

Incurcăturile din China.

Nici până azi China n'a subscriș convenția privitoare la Mandșuria. Faptul acesta, se zice, a iritat nespum de mult pe Rusia și după o telegramă din Washington, guvernul rusec a dat Chinei să înțeleagă, că dacă stăruie pe lângă atitudinea aceasta, Rusia va rupe relațiile diplomatice cu China.

„Gazeta de Colonia” primește din Petersburg știrea, că în Mandșuria au provocat earșii mare neliniște bande de tâlhari și Boxeri. Generalul Kaulbars a întărit garnizoanele căii ferate Ciangtung și a cerut dela guvernorul Grodekov să-i trimită trupe în Karbin, fiindcă e temere de izbucnirea unei mari revoluțiuni de Boxeri.

Un răspuns.

Mehadia, la 18/31 Martie 1901.

Știu-am că n'am calculat greșit, când cu frasa mea din urmă din raportul despre concertul dat de corul vocal bisericesc din loc, mi am rezervat oareși cumva dreptul de a scrie o continuare a acelu raport. Mi-am cunoscut oamenii, știam că cât sunt ei de sensibili nu vor pute suferi mult ghidilura de muscă ce li-se pusese pe nas și eată cele patru persoane se și dau de gol, deși numai de după paravanul pseudonimului „Cei rătăciți”. Ei nici măcar umbră de bănuială nu sefer să planeze asupra capetelor lor.

În întâmpinarea lor îndată la început mi impută, cumcă mistificând lucrurile, retac „fapte grave”; dar' fapte mai grave decât au săvârșit dlor și pe cari au omenie de a le recunoaște în parte, deși sub un înveliș flu : ca d. e. „capacități morale și materiale”, eu unul, drept mărturisind, n'am putut constata cu privilegiul concertului dat, măcar că ei se căsnesc a arunca toată vina asupra părintelui Drd. Const. Dure pentru o oareși-care cântare nemțească.

Eu, deși sunt curat și nu „pretins” băștinăș mehedintan, totuși n'am auzit nimic despre o altă cântare nemțească, decât despre aceea ce am auzit-o la producțiune îndată la începutul piesei teatrale; despre un alt program decât care s'a executat la producțiune deasemenea n'am nici o cunoștință.

În ce privește grațiositățile sine cu cari doftoresc „rătăciții” pe stimatul nostru părinte, eu unul n'am să le caracterizez aci și în locul dlui părinte nici n'aș răspunde un cuvânt la ele, — judece on. cetitor ori de-s ele potrivite dia gura sau mintea unor oameni culti.

Mă opresc numai la paranteza plină de înțelegciuni, care mi ascrie mie responsabilitatea pentru titulara dlui preot Const. Dure de „Dr.” Dacă dl culegător era mai atent la culegerea manuscrisului meu, atunci de bună seamă că nu lăsa pe al 2-lea „d” de după „r.” (Drd) și atunci da sigur rămânea cremenea cruțată.

Precum se vede, pe acei patru domni, ascunși sub pseudonim i-a supărat mai rău lauda meritată ce am adus-o dlui părinte; dar' cu ce, păcatele mele, să vă laud pe d-voastră? Doară pentru „capacitățile morale și materiale” cu cari singuri vă lăua dați?

Ei dar' d-voastră stăuteți și generosi, dați sfaturi atât Mehedințenilor, cât și mie, sentinelei de pe gântul lui Achim. Pentru sfaturi astfel împărtășite presupun că veți fi încasat destule mulțumite dela Mehedințeni dacă veți fi dat cu ei în vorbă. Dacă eu adevărat voiți binele locuitorilor

mei, atunci nu numai prin grain viu li sfătuți, cum să-și regenereze vilele și să-și luereze pământul, însă pentru aceasta d-voastră n'aveți timp.

Decând ni s'au nimicit vilele prin flokeră, am cam dat înapoi și cu mare greu mai putem suporta sarcinile grele. Afară de aceea reprezentanța comunală a votat an suma de 300 fl. pentru renovarea cortelului dlui notar comunal, și la finea finitului ce să vezi? S'au cheltuit 1300 fl. zic una mie trei sute fl., aceasta este „bădărănie”? Un reprezentant comanal, om cult, care mă „combate” de ce a permis ca să se cheltuiască mai mult cu o mie peste preliminarul făcut?

Intru-cât pentru sfaturile date mie, băștinășului, vă mulțumesc, și ca să nu mă arăt nerecunoscător o să le urmez îndată.

Eu în raport am vorbit numai despre concert și despre neînțelegerile din comuna noastră ce le-am observat de pe gântul lui Achim. Nu-i destul, că bătrân cum stăt eu, m'am chinuit să urc pe muntele Străjiți, mai vreți să mă purtați și pe virful Domogledului la cruce? Ei bine, cătu-s de bătrân tot mă voi urca din când în când și acolo. Mie lasă îmi mai place muntele Străjiți și de aceea mă urc mai adese pe acesta, căci din virful gântului Achim mai frumoasă privește am asupra comunei mele Mehadia, și mai bine cunoșc locurile de acolo; la „adierea zefrului” pot vedea sufând el perdelele la o parte...

Ei vedeți, domnilor „rătăciți” că nu doarce sentinela și știe și vede și lucruri de acestea, numai că eu nu m'am scociit îndreptășit a le răspândi prin gazete, căci nici vouă, nici comunei mele nu fac cioste cu ele, și nici nu aș fi presupus că d-vo. cu astfel de „palavre” voiți să vă faceți „reclam de bălcia jidovesc”.

Eu la acest loc vă promit, că n'viitor pentru așa lucruri voi dormi în adins pe gântul lui Achim; de astă-dată însă v'am urmat numai sfatul; deci „ua-v-o frântă, că v'am dres-o”.

Băștinășul Mehedințan.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 4 Aprilie. Ziarele maghiare aduc știrea că ministrul Hegedûs și-ar fi prezentat demisia lui Széll, oficiosul „Budapesti Tudosito” însă deaminte această știre.

China și Rusia.

Peking, 4 Aprilie. În urma părșirei energice a puterilor aliate, China a respins cu totul subscrierea involelei cu Rusia asupra Mandșuriei.

Londra, 4 Aprilie. Buna înțelegere a reprezentanților puterilor din China este o garanție, că China va persista în refuzul său față cu Rusia în chestia Mandșuriei, de nu cumva Rusia îi va face însemnate concesiuni.

Londra, 4 Aprilie. Lângă Zandălii Burii au suferit o înfrângere. Englezii le-au luat 300 că și mai multe arme. (Spune știrea din isvor englez!)

Atentat contra Țarului.

Londra, 4 Aprilie. Un ofițer de gardă, care avea intrare la Țarul în toată vremea, a tras un glonte de revolver asupra stăpânului său într'un moment când acela se aplecase pe masa de scris, pentru a subscrie niște decrete. Glontecele trecând peste capul Țarului, fără să-l atingă, ofițerul și-a tras și el un glonte, cândănd mori în fața împăratului.

Școală politică.

Este un principiu pedagogic în deosebire cunoscut și aprobat în toată lumea, că: „elevii sunt copia fidelă a dascălilor lor“.

Cu alte vorbe: personalitatea dascălului influențează mult asupra dispozițiilor sufletești ale elevului, așa, că băiatul de azi, ajuns odată bărbat, nu numai în domeniul științei, dar și în manierele sociale, în lupta vieții, se aseamănă învățatorului său.

Le-am premis acestea, pentru a scoate în relief importanța acestui principiu pedagogic în școala politică națională, — căci și această școală are dascăli săi, cari, după cum ne învață să luptăm pentru revendicarea drepturilor poporului nostru, așa vor binemerita dela națiune, așa vor pute să-și creeze sucrescențe pentru zisa de mâne, așa vor avea dreptul să ne chiește: „fiți lor“, ear noi cu drag să-i numim: „părinții noștri“.

Generația mai tineră, pe vremea înălțătoarelor lupte ale Memorandului, avea strălucit privilegiu să învețe, căci școala admirabilă se crease, în care dascălii nu vorbeau de alte lucruri, decât numai de trecutul glorios al strămoșilor, de libertățile popoarelor, de frumuseța și demnitatea luptei pentru idealul național al poporului român, și inimile tinere luau pilda sufletirii bătrânilor, și vedeau în ochii tuturor viețea, dor de luptă, ear iscând morală, înaintea lumii întregi, așa s-a scos în lumină ca popor mândru, mătos și viguros.

Dacă petrecem cu luare aminte faptelor sterpe, ce au urmat, nu mult timp după cele frumoase și înălțătoare; încă vom cerca în chip sincer de unde s'a născut răul ce ne bântuie, cine s'a făcut vinovat de spargerea școlii ideale politice; dacă vom căuta unde sunt dascălii sau „părinții noștri“, vom vedea cu durere, că cei buni și cu-minți, în această morocită luptă țin mereu defensivă, când cei răi și rătăciți, poartă ofensivă de patima urei aprinși și inștienți de cele-ce fac.

Cei răi au depășit calea ducătoare la idealul luptelor noastre naționale; ear' dascălii cei buni stau pe loc, ori dacă se mișcă ici-colo, par'că li-e teamă de dușman, neavând încredere în elevii lor, cari 'i-au admirat cu elanul tinereții dornice de muncă, și cari ar fi gata și acum a le urma, dar să știe unde și cum?!

Școala ideală politică reînființată! eată singura scăpare din acest chaos, și să rupem odată ori-ce legături cu acei frați, cari ar cerca din nou să ne spargă această școală, precum și cu retrograții, „lazaroni“ cauzei noastre naționale.

Acei venreabili bătrâni, vechi și probați dascăli în școala memorandistă, cari ne cred pe noi tinerii lipsiți de entuziasmul, cu care au hrănit sufletul nostru, să nu uite nici-odată principiul pus în capul acestui articol, că „elevii sunt copia fidelă a dascălilor lor“.

Binevoească a eși earăși la catedră, — nu fie atât de geloși pe laurii câștigați în lupte, ci încălzească și sufletul și inima cu sublimatele învățături ale idealului poporului nostru; electrizeze inima și sufletul nostru prin arătarea adevăratelor cărări, ce duc la acest ideal.

Apropie-se de noi mai cu încredere, — scoabare-se în mijlocul nostru, și dacă vom fi lenesi ori nepăsători, cu glasul lor du'ce de părinte să ne dojenească, ear' dacă ne vor găsi treji și setoși după cunoștințele lor, după faptele și bărbăția lor, după lumina și ideal, de ce ar mai sta singuri, de ce acum, cătră bătrânețele lor, nu se îngrijesc de următorii legitimi, ca nu cumva murind, frumoasa lor avere să ajungă pe mâini străine?

De ce?...

Și să-i numesc pe acești vrednici dascăli, dela cari cer să revină la catedrele lor?

Dar' cine nu-i cunoaște?

Faceți-vă toți, nu dascăli, dar' apostoli ai cauzei poporului, și dacă unul singur nu va pute, pună-se mai mulți la edificarea școlii, după care atât de mult însetoșat-am; ear' dacă zidurile ei ar cere jertfa un nou Meșter Manole, acela, care ar deveni victimă

dintre voi, să fie preamărit la Români din neam în neam, și „Sfânt al nației“ să fie numele lui!

Deschideți în grabă ușile școlii noastre ideale, și chemați-ne la învățatură, căci inimile noastre vă așteaptă dornice și ardem după comoara sufletului vostru.

Al. Muntean.

Veste bună.

Sub acest titlu dl V. A. Urechia publică în „Apărarea Națională“ de Marți un remarcabil articol de următorul cuprins:

Un tiner artist român dela Teatrul Național, originar din Basarabia, mi-aduce în traducere câte-va acte publice din patria sa, din care acte rezultă o îmbucurătoare veste pentru Români: Basarabienii, frații noștri, grație regimului mult mai liberal al regnului actualului Imperator, vor avea de aci încolo dreptul de-a tipări cărți în limba românească pentru biserică și didactică.

În alte dați am arătat deja indulcirea măsurilor guvernative cu referință la naționalitatea română din Basarabia, astăzi avem de înregistrat acte cu mult mai îmbucurătoare.

Episcopul Chișineului și al Hotinului, la 28 Martie anul trecut a trimis Sfântului ocărmitorului Sinod din Petersburg un referat în cuprinderea următoare:

În cele mai multe din satele Basarabiei populațiunea ortodoxă se compune în mare parte și adese ori chiar exclusiv din Moldoveni, cari cunosc numai limba moldovenească și cu deservire nu înțeleg limba slavă bisericească sau pe cea rusească, nici chiar în forma ei vorbitoare. Literatura didactică, morală ori religioasă ce există în limba rusească, sub forma de cărți, broșuri, foi, etc. e cu deservire inaccesibilă acestei populații. Și doar' și Moldovenii sunt setoși de învățăminte morale și religioase, de povești creștinești și mângâiere prin citirea sau ascultarea cuvântului tipărit.

Necesitatea unei literaturi, care fiind scrisă în limba moldovenească ar potoli

această sete a Moldovenilor, este foarte simțită. Ce-I dreptul, există câte-va publicațiuni morale-religioase și în limba moldovenească, cari publicațiunii se tipăresc peste frontieră în România, dar mai întâiu de toate limba acestor publicațiuni diferă întru cât-va de aceea pe care o vorbesc Moldovenii-Basarabeni și apoi aceste publicațiuni se imprimă cu litere latine. Cetirea însă a acestor caractere în cea mai mare parte este inaccesibilă cititorilor basarabeni și în ori-ce cas e foarte anevoioasă.

Astfel stând acum lucrurile în Basarabia, Moldovenii sunt lipsiți de posibilitatea de a-și satisface cerințele lor morale-religioase prin citirea de cărți cele, broșuri și foi cu conținut moral-religios cu litere chirilice pentru poporul de jos și în limba moldovenească. Îndeplinirea acestui lucru ar pute fi lăsat pe seama societății „Infrățirea ortodoxă misionară a Nașterii Domnului“ ce am înființat-o eu în Chișineu, care are de scop luminarea morală-religioasă a turmei lui Christos din Chișineu în adevărurile credinței bisericii ortodoxe și în spiritul ei, între altele și prin răspândirea de cărți, broșuri și foi cu conținut moral și religios.

Raportând Înalt Prea Sfinției Voastre despre cele de mai sus, am datoriat de a mijloci respectuoși înaintea Înalt Prea Sfinției Voastre despre aceea: 1) ca să fie permisă ocărmiturii parohiale a Chișineului ca prin mijlocirea „Frăției ortodoxe a Nașterii Domnului din Chișineu“ sau pe altă cale tipărirea de cărți, broșuri și foi cu conținut moral și religios în limba moldovenească cu litere chirilice, alături de textul rusec, și fără el, și 2) ca pentru asemănarea și admiterea spre tipărire a scrierilor moldovo-ruse cu conținut moral și religios să fie înființat în Chișineu un deosebit comitet de cenzură spirituală compus din persoane bisericești, cari cunosc bine atât limba moldovenească, cât și cea rusească și cari persoane să fi primit o educație teologică, și anume propun pe profesorul seminarului superior din Chișineu și membru al Consistoriului din Chișineu, preotul Constantin Popovici și pe profesorul seminarului spiritual inferior din Chișineu, preotul Mihail Ceacir.

23 Maiu 1900.

Printr'un ueaz al M. S. Impăratului propunerea Episcopului Iacob a fost supusă dezbaterii ocărmitorului.

Acesta a aprobat propunerea și a în-

MUSA SOMEȘANĂ.

(Partea a II.)

—Doine, hore și satire populare române din anul Născândului.—

ADUNATE

de

Juliu Bugnariu Sălăuțanul.

Știi tu, mândră, ce și-am spus
Aseară colo din sus?
Unde-or fi oameni mai mulți,
La mine să nu te uii;
Unde-or, fi mai puțintei,
Ochiul tău să fie-al mei,
O hîșoril și gurișă,
Ca să-mi stîmpăr inimușă.

De-aș ști, lele, ce-o mai fi,
Eu cu tine-aș vorovi:
Să te rogi lui Dumnezeu
Să pună sufletul tău,
Când îi muri, lâng'al meu.
Sufletul vîntului cîșinat,
Din noi, lele-a rășori:
Un pom mîndru, înflorit,
Că noi tare ne-am iubit;
Să se mire ori-și cine,
Cât am trăit noi de bine.

Fost-am fecior, voinic foarte,
Ș'am iubit mîndrele toate.
Câte mîndre'n braț'am strîns,
După mine toate-au plîns,
De te-oiu strînge și pe tine,
Și tu-i plînge după mine,
Eară de te-aș săruta,
De mine nu te-ai lăsa.

Cînd eram la mamă mea,
Eram puin de rîndunea
Și dragă cui mă vedea;
De cînd is la mama lui,
Nici is pasere, nici puin,
Nici is dragă nimereu.

Vine dorul și m'ntreabă
La fereastră de uiașă:
—Ce-'s tinere și așa slabă?
Eu spun dorului de grabă,
C'am iubit fără ispravă,
Și spun dorului curînd,
C'am iubit fără de răd.

Auzi, drag'auzi dragușă,
Cum te strigă cucu'n frunză?
—Ba, acela nu i cucul,
Că-i bădița săracul!
El mă strigă ca cucul
Să mă duc pîn' la densul.

Aseară și alaltă-seară
M'a cercat dorul pe-afară,
De m'o cerca și'n east'seară,
Tot is dător cu o boală;
De m'o cerca și'n east'noapte
Tot is dător cu o moarte,
Cu o moarte de cuțit,
Precum nu s'a pomenit
Pe lume și pe pămînt.

Bere-aș vin cu mîntă creată,
Ș-aș dormi la puica'n brațe;
Bere-aș vin cu rujmalin,
Ș'aș dormi la puica'n sin.

Pîn'a cânta: cucu'n dos,
Doamne, bine mi-a mai fost;
Ș'a mutat cucu'n părău,
Ș'acum mi-e destul de rău;
Ș'o muta cucu'n dos,
Și mi-o fi precum mi o fost.

Merge lelea la cămară,
La oala cu rumeneală,
Rumeneala-i de un zlot,
N'ajunge p'eb-azul tot;
Rumeneala i de-o groșiță,
N'ajunge pe la gurișă.

Codrul, pădure mîndră,
Păsările'n tin. cântă,
Es maicele și le-ascultă;

Ese și măicușă mea
Și mi ascultă pasărea,
Cum imi cîntă patima,
Patima vieții mele,
Ș'a sufletului durere,
Că'ntr'un tîrg și'ntr'un oraș,
Nu-i om ca min' pătimaș,
Să pajească cât pat eu,
Să tragă câte trag eu,
Să pată câte-am pătit,
Să trag'atîta urt.

Câte pasărele'n lume,
Toate-avură parte bană,
Numai eu o pasărea
Imi avui parte mai rea,
C'avui cuibul lângă drum,
Pe o creangă de alun;
Căți drumari pe drum treceau
Toți în cuibul meu svirliau,
Și pe mine mă hășiau.
Eu tare mă'm supărat
Și cuibușul mi-am mutat
Tocma'n vîrfurile muntelui,
În crucița b'adului,
Unde-I place cucul;
Acolo eu cînt cu lele,
Pentru-a mele zile grele.

În vîrșul muntelui
Cîntă puin cucul;

sărcinat pe Ober-Procurorul să încunoștiințe de aceasta pe ministrul de interne că :

„Sinodul nu găsește piedecă pentru editarea sus arătate a scrierilor de literatură bisericească și pentru numirea de către Episcopul de Chișineu și Hotin a celor doi recomandați să facă cenzurarea scrierilor de tipar“.

În fine după publicarea în cazul împărătesc, Episcopul Iacob la 17 Octombrie 1900, cu Nr. 5818, a dat următoarea rezoluțiune :

„Să se facă cunoscut „Frăției Nașterii Domului“, că ea, chibzând cu mijloacele sale, poate edita cărți, broșuri și foi cu conținut moral-religios în limba moldovenească cu litere chirilice, paralel cu textul rusec, ba și fără el, după ce mai întâi manuscritele vor fi înaintate spre cercetarea censorilor numiți.“

Aci Episcopul amintește numele mai sus aduse ale celor doi censori, apoi adaugă : „să li-se pună acestora în vedere, ca o datorie, că dinșii întru îndeplinirea acestei funcțiuni să se conducă de codul de cenzură bisericească și că după trecerea fiecărui an să facă Episcopului o dare de seamă despre scrierile literare examinate de dinșii și despre cele admise spre tipărire, ca și Episcopul să raporteze sfântului Sinod“.

Asemenea rezoluțiune este adusă la cunoștință și guvernatorului Basarabiei.

Neîndoios, aceasta este o veste bună și recunoștința Românilor din Basarabia pentru noul regim va fi tot atât de neîndoielnică.

Vestea ar fi și mai bună, dacă am putea spera, că sf. Sinod al bisericii române ar găsi modalitatea de a ajuta tipărirea cărților de biserică pentru Basarabia, căci momentan, ca asociațiunea „Frăției Nașterii Domului“ nedispunând de fonduri ad-hoc, să nu lase în nelucrare frumosul drept acordat de M. S. împăratul rusec și de sf. otocărmitor Sinod al Rusiei.

Să observăm terminând, că atunci, când Maghiarii plănuiesc maghiarizarea liturghiei bisericii românești, adică introducerea în cultul fraților noștri a unei limbi străine ortodoxiei, guvernul rusec, revenind la sentimente și aprecieri mai cuminte, permite Românilor din Basarabia întrebuițarea limbii lor cu precădere asupra limbii slave, limba ieratică ortodoxă.

O! dacă Rusia încă dela 1812 ar fi înțeles, cum trebuie să se poarte față cu Românii din Basarabia, altele erau relațiile de astăzi dintre națiunea română și dintre marea stat vecin!

Proselitismul în Bihor.

(Continuare și fine.)

Aceasta e istoria trecerii la unire a Lazurenilor, și cei-ce sunt în apropierea acestui comune o știm foarte bine, și numai puțin întrebări avem a adresa preotului papistășit Ardeleanu, propagatorul sf. unirii, anume : Iși ține D-sa de cinste că prin astfel de apucături vrea să-și câștige merite ? Întrebat-a, mai de parte, pe fratele de scriptura cea de 32 de foi Fuzi, ce zice Thalmadul despre înșelător ? Au nu glăsu este așa : Păcat ai când înșeli pe cel asemenea ție! dar' d'o mie de ori păcat mai mare ai, când înșeli pe cel mai prosti decât ție?! Crede D-sa că pentru faptele sale va fi lăsat cătuși de puțin în „Purgator“ ?!

Crede D sa că-l vor putea mântui de Gheena cei doi martori din atestate de trecere, unгурul Szokoly și ovreiuul Neumann ?!

Eată, ăsta-i proselitismul. Să vedem acum obrăznicia. Fără de-a scruta după gemenele răului, fără d'a-și câștiga date, fără de-a aștepta ca cel în primul rând interesat să-și ridice glasul în cauză, vine organul arhieriscopesc din Sibiu și atribuind trecerea la unire a Lazurenilor purtării preotului Bogdan, întreabă în mod ironic, ca din spatele calului : „Unde e păstorul mare, vicarul Mangra? Mai trebuie o mai mare obrăznicie decât asta, dela un organ clerical, fondat de nemuritorul Șaguna cu scop d'a apăra biserica străbună și pe prelații săi? Oare tot astfel întreabă „Telegraful“ și de întâmplările din arhiericesă, spre exemplu despre casurile dela Mărișel și Cămpent? Tot astfel ar întreba cel dela „Telegraful“ dacă s'ar întâmpla mișcări religioase și neîndestuliri în protopopiatul Zărandului, din Archidieceasă? Nu credem. În astfel de casuri ar resfoi mai bine Statutul organic și ar vedea că dela paroh până la Arhieriscop, ca și până la vicarul episcopesc al Orășit-mari mai este o

treaptă ierarhică, protopresbiteratul, și atunci de loc ar întreba : Unde e protopopul?

În cazul cu Lazurii însă, „bine informații“ dela „Telegraf“ aruncă tina drept în ochii vicarului Mangra. Dar las, că nici protopopul Orășit-mari nu poartă vina pentru mișcările din Lazuri, totuși după cuviință și simțul de respect ce datorăște o foaie clericală față de un prelat, nu trebuia odată să se achițe în capul unui dignitar bisericesc, ci trebuia să aștepte decurgerea lucrului și numai dacă în adevăr ar fi observat și s'ar fi convins că P. C. Sa vicarul Mangra nu duce nici un interes în cauză, să-l fi atăcat. Ei, dar așa se vede, că nu jalea după uniții din Lazuri îi roade pe „Telegrafușii“, ci arată pe față și negații, că urei, care în Arad a încolțit, în Arad s'a mărit în po-triva vicarului Mangra, nici în Sibiu nu i-a scăpat Dumnezeu rădăcina.

Și punând cazul, că într'adevăr ar trece o comună sau două la unire, oare vicarul episcopesc sau episcopul ori arhieriscopul poartă vina? Doar nici până azi nu s'au convins cei dela „Telegraf“, că proselitismul se întâmplă numai în acele comune, unde poporul e înapoiat în cultură, fie la uniți, fie la noi, unde adecă poporul poate fi sedus de agenții cei fără suflet cu momeli și făgăduieli neîmplinite? Cerce să vadă. Răsfoiescă protocoalele, cari le stau la dispoziție, cetească protocoalele congreselor, cetească protocoalele sinoadelor noastre eparchiale și se vor convinga, că Românii noștri din comunele mai luminate, cu toate că au ajuns cu preoții lor, cu protopopii și chiar cu Episcopul lor (dl Rotar cu episcopul Meșianu) pe la consistorul eparchial, consistorul metropolitan, la congresul național și la mitropolitul, tot nu s'au unit, deși s'au ivit între ei agenți și misionari papistășiți.

Din protocoalele acelea vor vedea că Lipovenii, pe când patronul actual al „Telegrafului“ era episcop în Arad și li a impus protopop pe Voicu Hamsea, nu s'au unit; că, cu toate că părintele Boros, actualul canonic din Lugos, care propagă religiunea greco-catolică în diecesa Caransebeșului, pe la Drăgășina, era protopop unit în Zăbran, în apropierea imediată a Lipoveni și avea intimitate și cunoștință cu mulți lipoveni, cărți cari de sigur și-a lăudat „liberalismul“ unit; vor vedea că Românii din Remetea-Timșanș, Bucoveș, Secusigiu și în timpul din urmă cei din Fenișlac, toate comune fruntașe în protopopiatul Timșoarei, cari sub domnia episcopescă a I. P. S. Sale dlui Arhieriscop

de sute și mii de ori au călcat treptele residenței sale și au ajuns cu preoții lor până la măritul congres, tot nu s'au unit.

Pentru-ce? Pentru-că sunt mai luminați, nu se lasă seduși de promisiunile cele false ale agenților și misionarilor și mai presus de toate cunosc lupul de departe, măcar de ar fi îmbrăcat în nouă piei de berbece!

Cât despre mișcările din Lazuri, fie siguri cei dela „Telegraful“, că vicarul dela Oradea-mare își va ști face datorința și fără de împintenarea lor, cu mai mare iubire de neam și de biserică decât alții, cari au iubit și iubesc numai interesele particulare și nepotismul; caute-și de-ale lor lucruri, nu mai verse lacrimi de crocodil, căci deoparte e păcat, de alta e rușine.

De altcum și până acuma atât P. C. Sa părintele vicar cu consistorul, cât și părintele protopop tractual s'au interesat de cauză, și instituind de administrator parochial pe părintele Teodor Simoc, lucrurile au luat altă față și sperăm, că atât preotul papistășit Ardeleanu, care nu numai biserica unită, dar și națiunea română o face de ris înaintea străinilor cu ceremonialul său agitator și baiozitor, cât și ceilalți agenți își vor primi răsplata meritată pentru mișeliile lor.

În fine o mică întrebare. Ce preș poate pune Preavaneratul ordinarizat greco-catolic român din Oradea mare ori ilustrul canonic Lăuran pe un preot palmuit, care nu și-a cerut satisfacția pe calea legii? Nu-i asta rușine?

Cincinnati.

Recenziune

asupra cărții „Predicte ocazionale și funebre“ de Dr. Em. Elefterescu (1900), scrisă de Ioan Nicorescu, preot în Jabar.

(Continuare.)

Până aici consumă ambii autori ca de minune și n'ar mai subversa trebuința să mai producă alte probe. Cu regret însă sunt necesitate să urmez și mai departe, pentru-că astfel de scăderi în literatură, așa plagieri fără nici o sfilă față de marile publicatiuni nu cred să mai aibă păreche. După șase rânduri ale dlui I. V. Rana, dl Elefterescu, după ce le lasă necopiate, continuă earăși :

Mai în jos, în crângurele
Cântă două pasărele,
Ș'asa cântă de cu jale,
Cât iarba pe munte piere;
Mai în jos la rădăcină
Cânt'o pasăre bătrână,
D'ar nu cântă că-i bătrână,
Ci ea cântă că-i străină,
C'a crescut rînduri de pui,
Ș'a umblat pe arături,
Li-a cărat sămânță'n gură,
Și li-a făcut pene bune
De-au sburat cu toți în lume,
D'acum la săbia sa
Să se țină de-o putea;
Clonțul i-s'a bătuțit,
Penele i-s'au ciangit,
Și trăia cu mult urțit.

Pe dealul cu călînii
Măndru cântă porumbii,
Acea nu-s porumbii,
Că-i badiță cu boii.
Mână, bade, boii bine,
Nu ținea ochii la mine;
Ochii mei is mari celai
Ș'or celui boii ței,
Nice-i fi, bade, cu boi,
Nice io'n casă la voi,
Casa voastră-i casă grea,
Mă-ta-i o femeie rea,
N'oieu putea trăi cu ea,

Drăgălaşă primă-veară,
La voinică ești tare-amară,
Și la jelnicii părinți,
Care au pruncii cățaniți,
Și la jelnice cucoane,
Care au drăguți cătane.

De-ar veni luna lui Maiu,
Să vedă codrul ca un raiu,
Frunza pătulită'n plaiu,
Să mă iau la codrul verde
Cu vre-o cincă ori șese șapte,
Toți ca mine lași în spete.

Eu mă duc, codrul rămâne,
Frunza plînge după mine,
Nu știu frunza plînge-ori ba,
Dar' plînge măicuța mea.

— Plînge-mă, mamă, cu dor,
Că și-am fost voinic ferior,
Și-am scos plugul din ocol
Și l'am băgat în răsvar,
Ș'am sămănat grâu de vară,
Să fac nuntă și tocmeală;
Tu mi-ai făcut merinjoa-ă,
Și m'ai scos din sat afară;
Nu m'ai scos că am fost mic,
Ci m'ai scos că am fost voinic,
Nu m'ai scos că am supt țigă,
Ci m'ai scos că am drăguț.

Pe uliță
Prin Bistriță
Merge-o dalbă copilă
Cu trei pui de rață 'n brațe.

Eu mă pun să iau un puiu:
— N'umbra, bade, că te spui!
Taci, copilă, nu mă spune,
Că și-oiu da vinars de prune.
— Eu, badiță, cum n'as bea,
Din toată inima mea?
Da-o veni Vineria mare,
Pentru'un puiu o fi'ntrebare;
Și-o veni Vineria mică,
Și pentru'un puiu o fi hteă“)

Ia-te, ceată, negurea
De pe plaiu, de pe nedeia,
De pe inimioara mea,
De pe cidea codrului,
De pe ochii măndrului,
De pe văi, de pe cormăi,
De pe ochisorii mei.

Măndru-i afară și lună
Și serin și vreme bună,
D'a mea inimă nu-i bună,
Că-i legată c'o curea,
Nu mă lasă'n voia mea,
Și-i legată c'o cunună,
Nu mă lasă'n voie bună.

*) năzua.

Copilă cu straiu rău,
De ce șezi lângă părau?
Ori te rogi lui Dumnezeu
Să te iau, copilă, eu?
Eu, copilă, te-aș lua,
Dar azi, mănă te-oiu lăsa
Cu fuț micuț în brațe,
Cu lacrimi galbini pe față,
Cu bumbacul după cap,
Cu firuțel tras prin ac.

Decă, mamă, m'ai născut,
Mai bine m'ai fi făcut:
Două fântănele răci
Între două dealuri săci,
Ear din ochisorii mei
Să fi făcut pomșorei,
Din a mele picioarele
Să fi făcut scaunele;
Cine cum ar fi trecut,
Apă rece-ar fi beut,
Pe scaun ar fi șezut,
Foame verzi ar fi măncat
Până s'ar fi saturat,
Ție și-ar fi mulțumit
Până când ar fi trăit;
D'asa-mi trag dor și urit.

Frunză verde călînă,
Cine ești, badiță, tu
De te și așa lotru?

Elefterescu :

Și oare ce putem noi învăța, iubitorilor, din asemenea lovitură triste, din asemenea nenorociri mari? Aceea, că trebuie să ne aducem aminte în tot minutul, că suntem muritori și nestatornici pe acest pământ și cu toate că foarte adeseori vedem asemenea întâmplări triste înaintea noastră, totuși suntem atât de legați cu trupul și sufletul de lumea aceasta trecătoare, încât nu ne prea putem aduce aminte că suntem praf și cenușă, nu ne aducem aminte că suntem călătorii de pe o zi pe alta și cumcă călătoria aceasta este foarte nesigură, căci azi suntem și poate mâine nu vom mai fi, poate că astăzi ne legănam în fericiri și mulțumiri și mâine poate ne vom pleca capul și ne vom cufunda în mormânt. Astăzi ne măndrim cu frumusețea noastră, și poate că pe mâine va fi vestejită și apasă cu totul. Astăzi ne laudăm și ne fâlim cu averea noastră, ca și cum aceea am duce-o cu noi în mormânt și poate fi chiar, ca mâine să apunem în mormânt și atunci ne sunt d'ajuns patru coși de pământ, ear averea noastră adunată cu atâta jertfă și osteneală rămâne în mâna altora, care nici măcar o cruce ne vor pune la mormânt.

I V. Rusu :

Și oare ce putem învăța noi, tr. as cult. din atari nenorociri mari? Aceea, că trebuie să ne aducem aminte în tot minutul că suntem nemernici, nestatornici pe acest pământ; căci așa se ceteste în sf. Scriptură: „Noi toți murim și ne cufundăm în mormânt ca ploaia în pământ”. (Cartea II. a imper. c. XIV v. 14) Și cu toate că foarte adeseori vedem atari întâmplări triste înaintea noastră, totuși suntem atât de legați cu trup și suflet de lumea aceasta trecătoare, încât nu ne prea aducem aminte, de ce ea ce suntem într'adevăr, nu ne aducem aminte că suntem praf și cenușă, nu ne aducem aminte că suntem călătorii de pe o zi pe alta și cumcă călătoria aceasta e foarte nesigură, căci azi suntem și poate mâine nu vom mai fi, poate că astăzi ne legănam în fericiri și mulțumiri și mâine poate ne vom pleca capul și ne vom cufunda în mormânt. Astăzi ne măndrim cu frumusețea noastră, și poate că pe mâine va fi vestejită și apasă cu totul. Astăzi ne laudăm și ne fâlim cu averea noastră, ca și cum aceea am duce-o cu noi în cealaltă lume, și poate fi, ca mâine se apunem în mormânt și atunci ne sunt prea de ajuns patru coși de pământ, ear averea noastră a lunată cu atâta jertfă și osteneală rămâne în mâna altora, și poate în mâna atâtor oameni, cari nici măcar o cruce nu ne vor ridica la capul nostru.

(Va urm.)

Din Banat.

Timișoara, în 1 Aprilie n. 1901.

Adunarea generală ord. a vechii Asociațiunii funebrele din Elisabetinul Timișorilor, ținută la 31 Martie n. a. c., a fost destul de tumultuoasă. *Barciani* și *Belintani* scoși de guler și delaturați prin poliția orașului, în număr de 6-7, s'gura societății, voră și zădărnici ședința aceasta. Marea majoritate și fruntea membrilor în număr de peste 150, privia numai compătimit pe acele ființe — *toți debitori de ai Coroanei*, cari strigau cât numai puteau: — „nu ne trebuie adunare”.

Cu toate acestea, secretarul a cetit bilanțul anual și raportul. Marea majoritate, precum recunosc toate foile cinstite din loc, a votat absolutoriul prescris.

S'a cetit și noul proiect de statute, care încă fu primit cu puține modificări.

Atâta Vă scriu în pripă; pentru n-rul de Paști mai multe.

Suntem măndri, că în partea cea sănătoasă, în marea majoritate a membrilor, am văzut și pe dl preot din *Enlac, Moise Babescu*, care numai o noare face asociațiunii. Tot aci am observat pe dl profesor *Mihuța*, mulțime de inteligență și oficianți, cetățeni fruntași și bogați, pe când — *grămaduța de Barciani*, niște dărăpânați desperați. Rușine le fie și conducătorilor lor.

I.

De pe Murăș.

Căpruța, Martie 1901.

Cetind foaia noastră „Tribuna Poporului de sub N-rul 10 de Duminică”, am aflat o laudă încornurată la adresa preotului *I. Crișian* din Căpruța. În cuvinte scurte, răspund numai atâta, că nu e adevărat nimic din cele scrise de acel „adevăr” mincinos, toate sunt numai „oale goale”, dar nici una plină. A zis acel „adevăr”, că a lucrat actualul preot pentru întregirea

sesiunii parochiale și cumpărarea islazului comunal. De unde poate fi adevărat, că pe vremea aceea D-sa nici nu era în Căpruța, ci în Mono-roștie, ca preot în veștător. Întru adevăr, a lucrat și s'a ostenit flectat întru aducere aminte părintele *Vasilie Zorlențan*, care ca nemes nec și asesor consistorial împreună cu notarul *I. Palla* au făcut toate acestea. Apoi la școală ce a făcut?

Asemenea nimic bun din spesele sale; că ușa, ferestrele, le-a făcut cu venitul unui bal jidano-maghiar, neromân, ce l'a arangiat D-sa cu cumnatul său birtașul *Cosma*, la care părintele *Crișian* n'a invitat decât numai străini; de subă îi e rușine d-lui preot, că poate a zis că numai căputuri negre să fie, apoi cine a fost? toți *Jidovii* din satele vecine: *Bêrzava, Slatina, Grosi, Dumbrăvița* și mai mulți *Unguri*. Precum se vede, D-sa mai mult iubește străinii decât pe ai sei. Apoi nu l' laude și-l ridică așa sus că poate căde, și mai rău va fi, căci ese farba afară.

Părintele *Crișian* e bun să batjocorească și să se laude; mai bine grijească de turma încredințată, că acuși se fac și poporeni d-sale ca la *Bêrzava*. D-sa mai întâiu batjocorește omul, apoi voește a-l imblânzi.

Așa nu ajungem departe.

Lăudat poate fi: că sub dînsul s'a făcut școala de stat ungurească, de care nimenea nici o lipsă nu avea și care numai din cauza d-sale s'a făcut; îi poate servi părintelui de laudă; poate fi laudat: că e cassar la banca ungurească din loc, ear' la „*Lipovana*” agent. Când îi vin oameni să-i aducă bani pentru regulare, — căpetați D-zeu știe cu câtă sudoare, — îi imprăștie prin ocol; dacă numai ceva întreabă sau se roagă bietul om, că pentru-ce e atâta cheltuială, că 'i-se pare bietului om că nu 'i-s'ar cere atâta? Dînsul începe a-i injura și a-i batjocori, îi ține pe bieții oameni cu capul gol în zăpadă și frig ori ploaie și nici în tărnaș nu-i lasă. Știm noi toți, cum tractează d-sa cu poporul și cât de bun e și cu domni învețători, ca și cu sârmanul *Vasile Mateșiu*, inv. pens., care mai de silă s'a pensionat; până era în serviciu îl

chinuiau ca *Jidovii* pe *Christos*. Plătuța lui n'o mai prindea în mână nici o dată, că trebuia să conteze la cumnatul *Cozma* pe toate de ce avea lipsă pentru casă, căci altmintreia pătımia bietul dascăl și mai rău și *Cozma* își făcea contul după plac. Cu domnul *Medrea* ear' a voit să tracteze în forma asta, dar' s'a lins pe buze, că acesta, ne mai putând suferi, se duse în ceas bun.

După aceea trimise venerabilul Consistor învețător pe un elev cu numele *P. Oproane*, pe care părintele *Crișian* de-alungul drumului și unde îl găsea îl batjocorea și așa ne mai putând suporta, trebui să fugă bietul dascăl înapoi de unde a venit.

Acum ni-a dat Dumnezeu un învețător cu numele *P. Russu*, care foarte mult se trudește și lucră pentru cele folositoare, și laudă merită. În zădar, căci popii nu-l convine nici acesta și așa la noi, dacă și dl *Russu* merge, atunci de-a bună seamă nu mai vine alt dascăl confesional.

Am scris acestea deocamdată, pentru-ca onorații cetitori să fie bine lămurii în cauză.

Un fruntaș.

Dela sate.

Drept întimpinare, ni-se cere să publicăm următorul Protocol, luat în ședința comitetului corului, ținută în în ședința din 12/15 Martie, fiind de față vice-președintele *George Balan, George Pacățan, Milente, Teodor Masia, George Chiroi, George Palcu, Antonie Iulian Popescu George Dogariu*.

Nr. I. Vice-președintele *George Balan*, econom, constată, că membrii comitetului sunt de față în număr suficient. Declară ședința deschisă și cetește foaia „*Tribuna Poporului*”, Nr. 11 din care cu mirare vede, că unii coriști au dat plânsori în public, că președintele corului, preotul *Mihai Pacățianu*, nu poartă grije de-ale

Nice ești găzda prea mare,
Nice ești frumos prea tare,
Nici ești găzda pe moșie,
Nici ești frumos pe lotrie,
Ci ești floare scuturată,
Dintr'o viță blăstemată.

Mult m'am rugat, Doamne, ție,
Să nu-mi dai uritul mie;
Nu știu, Doamne, și nu vezi,
Că tot uritu-mi areți,
De om drag mă depărtezi.
Tot urtul mi-l'ai dat,
De om drag m'ai depărtat.
Urtul și cu dorul
Tare bătrânesc omul,
Urtul și cu jelea
Bătrânesc pe lelița.

Decât cu urit mă culc,
Mai bine trei ani mă duc,
Decât cu urit mă scol,
Mai bine trei ani nu dorm,
Decât cu urit 'n casă,
Mai bine cu boala 'n oasă,
De boală popa te scoate,
Dar' de urit nu te poate
De boală popa citește,
De urit nu pomenește.

Măi, bădiță, bădișor,
Nu-mi trimite-atâta dor

Pe gurile tuturor;
Vino tu, cu gura ta
Și-mi stăpănește inima!

Trage, măndră, cu bobii,
Nu-ți mai lăcrima ochii;
Trage, măndră și gîlcește:
De ce codrul gălbinește,
Voinic tînăr bătrânește?

Trage, măndră, cu geana,
De ce 'ngălbînina frunza,
Și 'mbătrânia bădița;
Trage, măndră, cu ochiul,
De ce 'ngălbînina codrul,
Și 'mbătrânia voinicului,
Cum am bătrânit și eu
Vai, măndră, de dorul tîu.

Pe cătu-i Beciul de mare,
Numai o cărare are,
Și-l bătută de năsip,
Merg feciorii pe ea rîud,
Cu păpușii tropotind,
Maice după ei plângînd;
Maicele după fluți,
Măndrele după drăguți,
Surorile după frați,
Neveste după bărbați.

Frunză verde de cicoare,
Pier voinicii la 'nchisoare,
Sfîntul soare stă să joare,
Numai luna harnică,
Ea zice că n'a jura,
Căci când soarele sînște,
Luna atunci răsărește
Și ea toate le zărește:
Epșoare de frîu ducînd
Și măndre de brău ținînd;
Trăgînd bota prin ocol
Și ducînd bou de corn.

Raiule, grădină dulce,
Din tine nu m'ăș mai duce:
De fumul tămăielor,
De glasul tîngerilor,
De mirosul florilor,
De dulceața pomilor....

Nu știu, Doamne, nu ție jele
De tinerețele mele,

Când se trec
Și se petrec

Cu amar și cu năcaz
Și cu lacrimi pe obraz;
Pe obrazuri pe-amîndouă
Merg lacrimile șiroaie;
De lacrimi nu prea bag seamă,
Că le șterg cu east' năframă,

Dar' mi-e milă de obraz,
Că rămâne fript și ars;
Și mi-e milă de ochiți,
Că rămân negri cerniți.
Sub tufa mohorului
Arde para focului,
Para arde, nu se stinge,
Măndra suspină și plînge.

— Suspină, măndră, suspină,
Suspină să te-aud eu,
Când oiu bea la fșgădău,
Să-mi treacă de dorul tîu.

Frunză verde mărul,
Ia-mă 'n brațe, dorule!

— Unde mergi tu dorule?
— La voi pușorule.
— Unde mergi tu dor dorit?
— La voi pușor iubit.
— Unde mergi tu dor gătat?
— La tine, pușor oftat.

O scrisoare.

Nizza, la 1-a Aprilie 1901.

Mult stimat d-le redactor!

Vă rog binevoit a da loc în coloanele prețutului D-Voastre ziar următoarele șire:

Cu datul Timișoara, 24 Martie a. c. dl P. Rotariu, directorul Institutului „Timișeană”, publică în Nrul acestui ziar apărut în 27 Martie a. c. o „Intimpinare” la cele scrise în Nrul 46 de corespondentul D-Voastre din Timișoara despre adunarea generală a institutului „Timișeană” ținută în 18 Martie a. c. și în „Intimpinarea” aceasta dl P. Rotariu aștia de bine a se ocupa atât de persoana mea, cât și de atitudinea ce am avut în adunarea amintită.

Deoarece „Intimpinarea” dlui P. Rotariu denaturează starea faptică a lucrurilor și e aptă a duce în rătăcire pe cetitor, mi-se impune datorința a reflecta la comunicatul d-sale; eu însă imediat după adunarea generală a numitului institut plecând în străinătate, unde voi petrece încă 1—2 săptămâni și unde nu dispun de toate datele necesare pentru a reflecta la „Intimpinare”, rog atât pe on. cetitorul al acestui prețut ziar, cât și pe cel interesat în cauză să binevoiască a-și suspenda formarea judecății asupra cauzei până-ce reîntorcându-mă acasă voi fi în pozițiunea de a reflecta temeinic la scrisesele d-lui P. Rotariu.

Mulțumindu-Vă, d-le redactor, pentru ospitalitatea cu care sper, că veți publica aceste șire și rugând ospitalitatea dumnea voastră și pentru viitor, rămân

Cu toată stima
Dr. Aurel Cosma.

Noutăți

Arad, 5 Aprilie n. 1901.

Consistor plenar. Eri la 4 Apr. n. s'a ținut consistor plenar sub preșidiul P. S. Sale D-lui Episcop diecesan Iosif Goldiș, față fiind asesorii: V. Mangra, vicar episcopesc; Aug. Hamsea, archimandrit; I. Ig. Pap, protosincol; protopopii: V. Beleş, Tr. Putici, G. Sêrbu; Adam Rosa, inspector școlar; D. Popovici, cas. cons. R. Ciogariu referent, I. Ștefanuț adm. prot., Tr. Vățanu; dintre asesorii mireni d-nii N. Oncu, Em. Ungureanu, Șt. Antonescu Aurel Petroviciu, S. Raicu, G. Purcariu, Ioan Moldovan, G. Sêrb, G. Lazar, P. Truța, Gh. Feier.

S'a discuta Regulamentul afacerilor interne ale Consistorului Aradan și Regulamentul pentru afacerile epitropoști în parochii. Regulamentul afacerilor interne elaborat de P. C. S. părintele vicar V. Mangra care sa primit în general și s'a delegat desbaterea specială pe proxima ședință; apoi Regulamentul epitropesc, elaborat de dl Dr. N. Oncu s'a luat sub vie desbatere specială primindu-se, între fracțiunile călduroase ce i-sa făcut autorului.

Deputați sinodali. La alegerile întregitoare de deputați pentru Sinodul eparhial al diecesei Aradului, au fost aleși: din cler. dl Roman Ciogariu, în cercul Gulei; mireni, d-nii: Dr. S. Ipravnic, în cercul Aradului; Dr. A. Holic în cercul Lipovei; V. Babeș în cercul Vinca; G. Sêrb, asesor referent, în cercul Hălmașului.

Archiducesa Gizella, fica de patru ani a archiducelui Iosif August (fiul archi-

ducelui Iosif) a răposat în Voloșca în urma unei aprinderi a pelții abdominale.

Delcasse la Petersburg. Din Paris se telegrafează, că ministrul de externe francez Delcasse va merge pe la finea lui Aprilie la Petersburg, ea să facă cunoștință personală cu ministrul rusesc de externe contele Lamsdorff.

Circulațiunea la „Porțile de fer”. — Conform statisticei despre circulațiunea vaselor prin „Porțile de fer” în anul 1900, în cursul anului expirat, au trecut prin canal pe fluviu în sus 446 vase cu un tonajiu de 1,029.114 mști m. și 118 vase goale; pe fluviu în jos au circulat 424 vase, cu un tonajiu de 1,188.890 mști m. și 173 vase goale.

Vapoarele ce au circulat, în ambele direcțiuni, sunt în total 1489.

Taxele de peisagiu au dat cifra 542.794 coroane din cari a plătit societatea de navigațiune dunăreană 349.717, societatea ung. de navigațiune fluvială 105.546. Societatea română de navigațiune 58.197, societatea sêrbească de navigațiune 13.054 și societatea sud-germană de navigațiune 7192.

În bugetul ministerului ungar de comerțiu au fost preliminate 640.000 coroane ca încasări și 250.3000, ca cheltueli, astfel că ar fi trebuit să resulte un plus de 390.000 coroane; de fapt însă venitul curat se reduce la 292.000 coroane, pe când interesele și cota de amortisațiune a împrumutului pentru regularea Porților de fer face 1.459.700 coroane. Prin urmare misiunea internațională ce s'a încredințat statului ungar în chestia Porților de fer a costat în anul trecut suma de 1.167.700 coroane.

Din durerile unei Regine. La 17 Maiu, anul viitor, va fi o mare sorbătoare pentru Spania. Regele Alfonso XIII în această zi împlinește 15 ani; și după legea casei spaniole va fi major. Cel ce știa însă mai de aproape pe regina regentă, Maria Cristina, mama regelui și o știa cât este de măhnită cu mersul treburilor publice, cred că ea va proclama încă în anul acesta de major pe fiul său, ca să scape ea de grijile guvernării. Răsboiul ispano-american, sfârșit cu înfrângerea Spaniei, apoi recente tulburări socialiste și în fine căsătoria ficei sale cu contele de Czarta, contra voinței sale, au deprimat-o cu totul, încât e ferm hotărâtă a se retrage cu totul din viața publică.

Examen de juzi militari Dr. Adrian Nedelcu, originar din Lugoj, și Corneliu Bardoși din Sibiu, practicanți la judecătoria militară în garnisoana din Viena, au făcut cu foarte bun succes examenul de juzi militari înaintea tribunalului superior militar, din Viena.

Internarea lui Tolstoi. Celebrul literat rus contele Tolstoi, care a fost excomunicat de Sinodul Rusiei pentru scrierile sale, va fi supus unei regule și mai muscălești, din pricină că din acest incident s'au făcut mari manifestațiuni de simpatie pentru dînsul. Anume, guvernul rusesc a dat ordin ca bătrânul literat să vie exilat la moșia sa, să nu mai aibă dreptul de a se mișca dela Iasnaia-Poliana; ear fiul său va fi ținut în Moscova, fără dreptul de a-și părăsi locuința.

Dar pentru biserică. Ni-se scrie, că creștinul Ioan Hodoran cu soția sa Maria născută Megheș din B.-Ciaba, au dăruit pe seama bisericii de acolo doi prapori în preț de 50 coroane. Fapta se laudă de sine.

Slovacii spre Bulgaria. Intre slovaci din Nădlac — spun ziarele maghiare — s'a poruit o vie mișcare de emgrare în Bulgaria. Nu oameni economiciște ruinați, zilerii, ci pleacă oamenii cu casă, cu propriețai. Vin tot ce au și pleacă cu banii de își cumpără pământ în Bulgaria. Cel mai

mulți se așează în ținutul Plevnei, unde cumpără pământ. În Plevna sunt deja mulți Slovaci; și-au întemeiat deja acolo o bibliotecă și un cerc al lor; la toamnă își vor duce și un preot și un învățător. După Paști vor pleca earași peste 80 familii.

De bine fug oare Slovacii din Țara-Ungurească? Ba zău, când preferă ei țara bandiților orientali față cu Ungaria, — asta însemnează ceva...

Albise de poștă. Un apicultor englez și-a pus de gând să găsească un nou fel de poștalion, pentru scrisori. Dupăce avem porumbei poștași (călători), le-a venit albinelor rindul pentru astfel de slujbă. Englezul nostru susține că albinele au un simț de orientare tot așa de perfect ca și porumbeii și pot fi dresate ca să zboare la anumite locuri. Ar fi să i-se lîpească albinei pe un picior o fotografie microscopică, pe care apoi ar duce-o la destinație. Avantagiul ar fi mare, cu atât mai ales, cu cât în cas de răsboiu porumbeii pot fi observați și impușcați de vrăjmași.

Vin în valorile mării. Vasul italian „Vasco Romano”, încărcat cu 1136 hectolitri de vin de Italia, în calea sa spre Fiume s'a scufundat în golful Pirano. Personalul de serviciu a scăpat.

Somn de patru ani. Intr'un orașel englez doarme încă din 1896 o fată tânără. În cursul acestui lung somn a asurzit de tot și — când o trezesc cei din jurul ei — nici de vîrut nu vede, decât pe timp cât lucește soarele.

Zece ani de mișcare literară în Transilvania (1890—1900). Material critic, de Il. Chendi, Oradea-Mare 1901, — a apărut de curînd în broșură și se găsește de vînzare la Administrația ziarului nostru, cu prețul de 1 coroană.

Anunțînd aparițiunea acestei valoroase lucrări, promitem a reveni asupra ei.

Vindere de casă și prăvălie. În comuna Șistarovăț (cercul Lipovei) se află o casă cu prăvălie bine aranjată cu, birt, care există de 50 ani; din cauza morții întemplate în familie, se vinde din mîină liberă, împreună cu un bogat aranjament de frigere de rachiu cu condițiuni favorabile.

Deoarece ce comuna noastră de peste 300 numere de case e curat românească, cu unica prăvălie, ar fi tare de dorit să poată deveni această prăvălie în proprietatea unui român. — Deslușiri în scris pot să dau și eu.

Iuliu Barzu, învățător.

Stropitori de Paști pentru petrecerea, ouș, iepurași, parfumării, cadouri de ocazie în asortiment bogat, se pot procura la Porter Vilmos în prăvălia cu prețuri în coroane în edificiul „Hotelului Central”.

Un candidat de avocat ori scrietor, ca bun concipient în limba maghiară, poate fi aplicat pe lângă condiții bune în cancelaria avocatului Dr. Mero Samu, în Borosjenö. — Doritorii să se adreseze la dînsul.

DIVERSE.

Originea biliardului. — Primele urme ale biliardului se pierd în negura trecutului. E sigur însă că la început acest joc se juca pe pământul gol. Aceasta se dovedeste prin niște sculpturi în lemn din veacul al XVI-lea, în care se văd oameni vesei cum dau cu niște prăjini în bile ca să le bagă într'o groapă, sau să le treacă peste vre un șant.

Abia s'a ridicat însă din pulbere, și deja îl vedem în apropierea tronului. Cea

dintăiu masă de biliard, în Franța, a fost alui Carol IX-lea. Se spune că acea masă era așa de mare, încât abia încăpea în marea sală a Luvrului. Tânărul rege juca biliard chiar și la miezul nopții: astfel l-a surprins sunetul clopotului în noaptea de 25 August 1572, sunet, care era semnalul de măcelărirea Hughenoșilor. Regele puse tacul jos, luă pușca și trase asupra nenociților, cari căutau să se salveze. Până și astăzi se arată fereastra prin care a tras regele.

Medicii regelui Ludovic XIV l'au sfătuit, în interesul sănătății sale, să joace biliard, pentru ca să mai facă puțină mișcare. La curtea lui se găsia un anume Chamillard, care se pricepea mai bine decât toți pe timpurile acelea, la jocul de biliard și știa „să piardă” în chip foarte isteț. El era de obicei tovarășul de joc al regelui. Da în curînd a devenit consilier de stat; ear fiul său ministru de răsboiu.

După exemplul regelui, în cercurile Curții s'a primit acest nou fel de distracție.

Astăzi masa e din lemn și acoperită cu o tablă de marmoră; masa lui Ludovic XIV era făcută din marmoră și acoperită cu lemn.

Transformările mai principale în ce privește tacul și masa de biliard, s'au făcut abia mai târziu, întâiu în 1780 și apoi în 1827. Atunci s'a descoperit guma, care se pune în virful tacului.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din
5 Aprilie 1901.

Grâu, pe	Aprilie 1901	Cor.	7.56—7.57
Grâu,	Octomvrie . . .		7.69—7.70
Cucurus,	„ Maiu		5.27—5.28
Cucurus,	„ Iulie		5.39—5.40
Ovăs,	„ Aprilie		6.86—6.87
Secară,	„ Aprilie		7.61—7.63
Rapiță,	„ August		12.55—

per 50 kilograme.

	Făina			
Nr.	0	1	2	3
Cor.	25.—	24.—	23.—	22.40
Nr.	4	5	6	7

Cor.	22—	21.—	19.60	17.20	11.40
per 100 de kilograme.					

Făină roșie
tărite: .

Nr.	0	%1	I	II	II/B	III
Cor.	24 —	23.60	23.20	19.20	17.40	15.40

Păstăioase

Fasole:	Cor.	8.25—	9.—
Mazăre:		10.50—	12.50
Linte:		10.—	15.—

după calitate.

Semînța de cânepă: . . .		9.25—	9.75
Macul:		21.—	24.—
Hirică:	Cor.	5.20—	5.75

per 50 de kilograme.

Unsoare de porc, Cor.	55.50	per.	50 kilogr.
Slânina: . . .	Cor.	47—48	”

Semînțe:

Trifoiu roșu: din anul 1900	Cor.	51.60—
Lufernă:	”	40.—48.—
Mohor:	”	7.50—7.75

Prețurile la 5 Aprilie 1901
în piața din Arad.

Grâu, cu	Cor.	7.—	—7.10
Cucurus		4.80—	4.90
Secară, ...		6.50—	6.60
Orz, ...		5.50—	5.80
Ovăs, ...		5.40—	5.60
Semînța de mazărice . . .		8.50—	8.70
fasole după calitate . . .		8.90—	9.40

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
red: respuns: Ioan Russu Șiriana.

Concurs.

Pe baza ordinului Ven. Consistoriu gr. or. român aradan de sub Nr. 10914/900 se publică concurs din nou pentru îndeplinirea parohiei din comuna **Pâncota**, protopresbiteratul Șiriei, diecesa Aradului, — devenită vacanță prin moartea decedatului Isaia Faur — cu termen de alegere pe **22 Aprilie (5 Mai) 1901.**

Beneficiul acestei parohii e:

1. Una sesiune pământ estravilan comasat de 33 jughere 101o.
2. Un intravilan.
3. Birul de 300 coroane din cassa epitropiei culturale.
4. Venitele stolare dela 140 case.

In temeiul ord. Consist. Nr. 6932—7540 din an. tr. decretându-se această parohie de clasa primă, concurenții sunt avertizați a susține petițiile adresate comitetului parohiei, instruite conform §-lui 15 litera a) din „Reg. pentru parohii“ până la 17/30 Aprilie 1901 exclusiv, D-lui protopop Georgiu Popovici în Șiria (Világos), ear cu observarea §-lui 18 din citatul „Regulament“ sunt poștiți a se prezenta în cutare Duminică ori sârbătoare pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Alesul e obligat a ține catichisare cu ucenicii meseriași de rel. gr. ort. română din Pâncota în toate Duminicile de peste an, fără altă remunerare.

Pâncota, din ședința Comitetului parohiei, ținută la 8 Martie 1901 st. n.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: Georgiu Popovici m. p., protopresbiter tractual.

577 3—8

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 8—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Oârnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Săchényi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Mai eftin ca ori-unde.

Industria de casă!

Totfelul

de ghetete pentru bărbați, dame și băieți

(lucru de mână).

Pălării tari și moi cel mai nou facon, deasemeni

Pălării pentru preoți

de felurite de prețuri.

Asortiment bogat. — Serviciu solid.

Kutányi J.

Strada Vörösmarty 1.

față în față cu berăria teatrului.

335. Nrul telefonului 335.

588 2—10

Cel mai bun croiu!

Insoțirea

CALȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetete comode și alte soiuri de încălzăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetete de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetete de dame, cât și la ghetete pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite colori

Numai artiști de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

2—6

Nrul telefonului pentru oraș și comitat 10

Stimații mei cumpărători!

Nisuița mea a fost totdeauna ca se servesc pe stimații și numeroșii mei cumpărători cu mărfuri bune, durabile, noi și după modă pe lângă prețuri avantajoase. Ceea ce mi-a fost cu putință în deosebi prin aceia împrejurare că atât cumpărările mele, cât și vinzerile, le mijlocesc mai cu seamă pe lângă plățirea în bani gata; nu vând cu solviri în rate! Circulațiunea cea mare în urma spriginului prea stimaților mei cumpărători, m'a pus în plăcuta pozițiune, ca prăvălia mea să o pot mări deja pentru a treia oară ear magazinul l'am provăzut din abundență cu cele mai noue și moderne

Țesături, cretoane, batiste franceze

și tot felul

de pânzături și ori-ce

garnituri de masă

precum și

covoare, perdele și cuverturi de pat

astfel îndrăsnesc cu această ocazie se recomand atențiunei onor. mei cumpărători magazinul meu cu mărfuri noue, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Când mai amintesc, că în grandiosul meu magazin, se pot căpăta covoare dela 19 cruceri în sus. 3 perechi de ciorapi pentru dame numai cu un floren și perechi de mănuși de vară numai 22 cruceri și la comandele din provincie ce trec peste 10 floreni, marfa se trimite francată și cu 5 procenta scăzământ din preț rămân

Cu deosebită stimă

580 3—10

Hoffmann Sándor

în edificiul teatrului la „Rândunică“ (a „Feskéhe“)

Ori ce marfă ce nu ar corespunde, se schimbă sau se răstite

Ciorapi făcuți de robii pentru dame, copii și bărbați mai eftin ca ori unde.